

Motion till riksdagen

1988/89: N42

av Per Westerberg m. fl. (m)

med anledning av prop. 1988/89: 150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m. m. (kompletteringspropositionen)

Nu när Tele-X befinner sig på sin planerade position i omloppsbanan över jordytan är det uppenbart att projektet misslyckats – inte i tekniskt avseende utan politiskt. Det finns en modern satellit med förmåga att sända TV och förmedla tele- och datatrafik inom Norden, men politiker i de nordiska länderna har inte förmått enas om hur satelliten skall nyttjas. Tele-X har sedan dess tillkomst till övervägande del varit ett svenskt projekt. Det är därför den svenska regeringen som måste ta huvuddelen av ansvaret för att det i dagsläget finns så dåliga förutsättningar för att satellitens kapacitet kan utnyttjas.

Regeringen förbigår i kompletteringspropositionens avsnitt om Tele-X frågan om vad satelliten skall nyttjas till. Däremot är det uppenbart att de förändringar som nu skett beträffande ägandeförhållandena är en följd av att ingen gemensam nordisk TV-sändning kommer till stånd.

Den norska staten har ägt 15% av aktierna i det s. k. inköpsbolaget, Nordiska Satellitaktiebolaget (NSAB), det bolag som stått som ägare till satelliten, samt hälften av aktierna i det s. k. driftsbolaget, Nordiska Tele-satellitaktiebolaget (NOTELSAT). Svenska staten har ägt resterande aktier. Den överenskommelse som regeringen avser träffa med den norska staten innebär att NSAB och NOTELSAT avvecklas. Svenska staten övertar äganderätten till Tele-X och norska staten erhåller dispositionsrätten till en s. k. transponder (av totalt sex, under normala förhållanden används fyra samtidigt). Från svensk sida är det meningen att Rymsbolaget får ansvar för Tele-X.

Vi har i sig inga invändningar mot bytesaffären mellan Norge och Sverige. Detta löser inte de grundläggande problemen. Däremot är det nu entydigt att den svenska regeringen har ansvaret för att Tele-X praktiskt skall kunna utnyttjas.

Den mediapolitiska splittringen inom det socialdemokratiska partiet får inte påverka hur Tele-X skall få nyttjas. Det får inte resas några hinder mot privata satellit-TV-sändningar från Tele-X oavsett om en sådan kanal skulle vara reklamfinansierad eller utformad som s. k. betal-TV. Däremot finns det ingen anledning för Sveriges Radio-koncernen att engagera sig på detta område.

Även beträffande data-kommunikation är det givet att privata alternativ skall ges likvärdiga möjligheter som stadsägda. Regeringen bör undersöka

möjligheten att avyttra äganderätten till transpondrama i Tele-X till privata intressenter. Dessa kan ha bättre förutsättningar att finna användare till Tele-X sändningskapacitet.

Mot. 1988/89
N42

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts angående Tele-X framtida användning.

Stockholm den 10 maj 1989

Per Westerberg (m)

Nic Grönvall (m)

Gunnar Hökmark (m)

Karin Falkmer (m)

Lars G Ahlström (m)

Stig Bertilsson (m)

Bertil Danielsson (m)